

تأثیر فضای مجازی در دنیای امروز

عظیم حسن پور

www.ketab.ir

خانه تاریخ و تصویر ابریشمی

سرشناسه	: حسن پور، عظیم، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	: تاثیر فضای مجازی در دنیای امروز / عظیم حسن پور؛ ویراستار فاطمه سورانی.
مشخصات نشر	: تهران: خانه تاریخ و تصویر ابریشمی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۹۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۴-۲۰۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه؛ ص. ۸۶-۹۲.
موضوع	: فضای مجازی -- ایران -- جنبه های اجتماعی -- نمونه پژوهی Social aspects -- Iran -- Case studies Cyberspace شبکه های اجتماعی -- ایران -- نمونه پژوهی Social networks -- Iran -- Case studies
رده بندی کنگره	: ۷۴۲HM
رده بندی دیویی	: ۲۳۱/۳۰۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۱۵۶۴۷
اطلاعات رگورد	: فیبا
کتابشناسی	

www.ketab.ir

تاثیر فضای مجازی در دنیای امروز

عظیم حسن پور

ویراستار فاطمه سورانی

صفحه آرایی: مینا قادری

طراح جلد: شرکت طوفان

چاپ: خانه چاپ

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

مدیر تولید: محمدرضا ابریشمی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۴-۲۰۴-۴

انتشارات خانه تاریخ و تصویر ابریشمی

تلفن ۴۴۰۵۶۷۶۶ - ۴۴۲۰۷۵۰۶

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۸	مقدمه
۱۰	فصل اول مبانی نظری و پیشینه تحقیقات
۱۲	مبانی نظری
۱۵	شبکه های اجتماعی
۱۸	مفهوم شبکه های اجتماعی
۱۹	انواع شبکه های اجتماعی
۱۹	قابلیت ها و کارکردهای شبکه های اجتماعی
۲۳	شبکه های اجتماعی در ایران
۲۳	ویژگی های شبکه های اجتماعی
۲۵	کارکردهای شبکه مجازی
۲۶	شبکه های اجتماعی و سواد رسانه ای
۲۸	آمارهایی درباره ی شبکه های اجتماعی
۲۹	قابلیت های شبکه های اجتماعی
۳۰	شبکه های اجتماعی فراتر از ابزارهای تکنولوژیکی
۳۰	فیس بوک
۳۱	مای اسپیس
۳۱	توییتر
۳۱	لینکدین
۳۳	اینترنت
۳۵	اینترنت در برابر وب
۳۵	پیدایش اینترنت و تاریخچه آن
۳۶	اینترنت و وب
۳۷	کارکرد شبکه های اجتماعی در عصر جهانی شدن
۴۵	چارچوب نظری
۴۹	پیشینه تحقیقات

مقدمه

تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطاتی به عنوان مهم ترین نیرو و ابزار پیش برنده روند جهانی شدن؛ دگرگونی ها، تغییرات، تأثیرات و پیامدهای مختلفی را در همه حوزه ها به همراه داشته است. میزان تغییراتی که با فناوری های جدید اطلاعاتی و ارتباطاتی ایجاد شده، به اندازه ای است که برای توصیف عصر جدید از واژه ای چون انقلاب استفاده می شود. یکی از جنبه های مهمی که از فناوری های اطلاعاتی- ارتباطی جامعه اطلاعاتی تأثیر می پذیرد، هویت است. هویت، به عنوان یکی از منابع شناخت، از مسایل مهم جوامع بشری است. بدون تردید می توان گفت که هویت از نیازهای روانی انسان و پیش نیاز هرگونه زندگی جمعی است. (قاسمی و قادری ۱۳۸۸: ۱۹۴) بدین ترتیب، فضای مجازی و شبکه های فعال در آن، با ویژگی تعاملی و کنترل پذیری محدود نسبت به رسانه های سنتی، حضوری مؤثر در تمامی ابعاد زندگی بشری دارند و با پیشرفت فزاینده فناوریهای ارتباطی اینترنت بنیان، نقش رسانه های نوین در حوزه های سیاسی و امنیتی تقویت می شود، که در این راستا می توان به نقش این فضا در شکل گیری و یا مدیریت منازعات داخلی و حتی بین-المللی، اشاره نمود. این نقش آفرینی از سه جنبه مورد بررسی قرار می گیرد: تغییر ایستارها و نظام شناختی افراد و بازسازی اعتماد، توانمندسازی گروه های اجتماعی و تنوع بخشی مجاری ارتباطی کمتر کنترل پذیر (نورمحمدی، ۱۳۹۶).

با پیشرفت تکنولوژی و قابلیت های متنوع گوشی های اندروید، سطح میزان استفاده از افراد از شبکه های اجتماعی مجازی گسترش یافته است؛ در چنین فرایندی، روابط میان فردی متزلزل، ذهن ها بیدار و رفتارها تحت تأثیر قرار میگیرد که در دراز مدت باعث ایجاد فاصله در بین افراد خانواده، افسردگی و کاهش روابط خانوادگی شده است. روابط بین ارتباط و شخصیت فردی، پیچیده؛ امام ناگستنی است، به طوری که نمی توان رسانه های همگانی را متحول ساخت و انتظار داشت که هیچ تغییری در افراد جامعه پدید نیاید. شبکه های اجتماعی به دلیل قالب بودن فضای گپ و گفتگو و از طرف دیگر ریشه دار بودن فرهنگ گفتگومانی در کشورمان توانسته اند بیش

از سایر رسانه های مجازی، مورد توجه قرار گیرند و استفاده از آنها روبه افزایش است این شبکه ها نیز مانند سایر شبکه های ارتباطی میتوانند در جهت مثبت و منفی به کار گرفته شوند شبکه های اجتماعی مجازی فواید زیادی دارند اما آسیبهای ناشی از آن همچنان گریبانگیر جوانان و دانشجویان شده است. در همین راستا بیان شده است که تغییرات تکنولوژیکی ارزشها و هنجارهای اجتماعی را تحت تأثیر خود قرار داده است. یکی از چالش های فرا روی فرهنگ ها برخورد با این پدیده است. چون اساساً ورود اینترنت همراه با ارزش های غربی، چالش های جدیدی را در کشورهای دیگر به وجود آورده است. از آنجایی که برخی از عناصر موجود در این پدیده مغایر با فرهنگ خودی (ارزش های اسلامی -ایرانی) است، پس می توان گفت اینترنت می تواند آسیب های زیادی را به همراه داشته باشد.

بدین ترتیب، می توان اینگونه بیان نمود که فضای مجازی نوعی اجتماعی و همزیستی بزرگی است که میلیون ها رایانه و کاربر در سراسر جهان به هم می پیوندند. امروزه در یک جهان رسانه ای شده زندگی می کنیم و زندگی ما به رسانه ها وابسته است به گونه ای که رسانه ها و به طور ویژه، رسانه های تعاملی مانند اینترنت، جایگاه مهمی را به خود اختصاص داده اند. این رسانه ها در بین نوجوانان و جوانان، جذابیت خاصی دارند. اینگونه که زندگی بسیاری از این گروه سنی به رسانه ها و به ویژه رسانه های تعاملی پیوند خورده است؛ فناوری های جدید اطلاعاتی و ارتباطی، جنبش جهانی در حوزه ارتباطات و انتقال محتواها و پیام های ارتباطی در سریع ترین زمان ممکن، به وجود آورده اند. از سویی همین فناوری های جدید باعث تسهیل انجام خلاف قانون و رشد سریع جرائم در استفاده از شیوه های جدید شده اند. رشد سریع در استفاده از اینترنت در سالهای اخیر بسیاری از فعالیت ها و مشکلات مرتبط با اینترنت از جمله پورتوگرافی، تبلیغات نژاد پرستی، تبلیغات ضد مذهبی، امپریالیسم خبری و اطلاعاتی، نشر فیلم ها و تصاویر غیر اخلاقی، و افزایش استفاده از تجارت الکترونیک و انتقال پول را سرعت بخشیده است. لذا توسعه سواد رسانه ای و گسترش اخلاق و مسئولیت اجتماعی پیش نیاز هرگونه فعالیتی است و تا زمانی که ما نتوانیم سواد رسانه ای را نهادینه سازیم، نمی توانیم با استفاده از فرصت های موجود در پیام پردازی، سواد رسانه ای یک موضوع با ابعاد گوناگون است که قدرت درک مخاطبان از نحوه کارکرد رسانه ها و شیوه های معنی سازی در آنها را مورد توجه قرار می دهد و می کوشد این واکاوی را برای مخاطبان به یک عادت و وظیفه مبدل سازد.